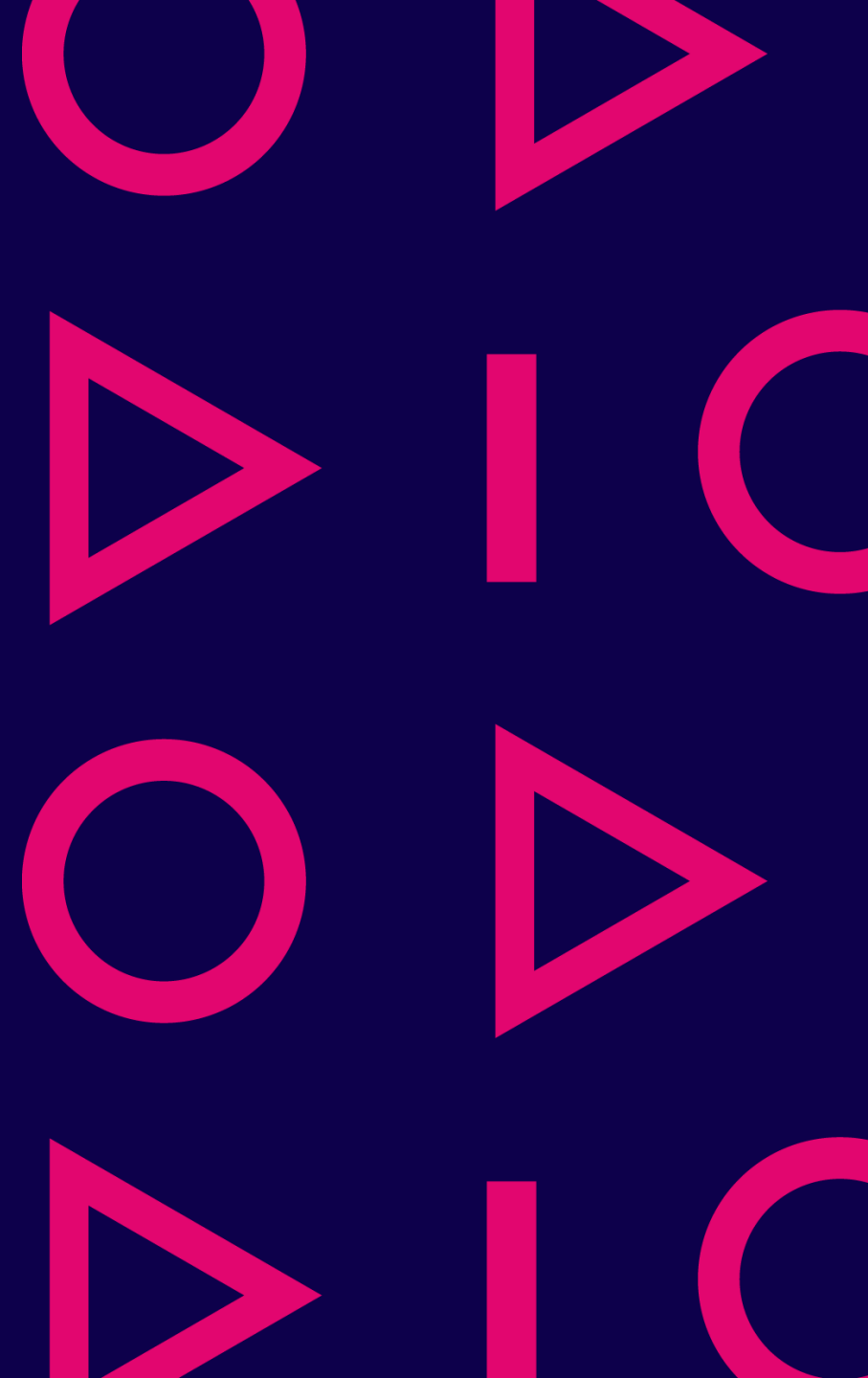

Kokemuksia digiosallisuuden edistämisestä

Susanna Nurmeksela, JAMK, Digivireä Keski-Suomi -hanke

”Ärsyttää, kun kaiken
lopuksi aina sanotaan
”katso netistä loput”. Ei
minulla ole tietokonetta
enkä osaisi sellaisella
edes tehdä mitään. Eikä
meidän kylällä kuulemma
ole sitä nettiäkään.”

jamk

Sisältö

- Digituen kehittämisen ajankohtaiset
- Digivireä Keski-Suomi –hanke
- Digitaitojen edistäminen digitaitoalvaluksissa
- Tukea digitaitojen vahvistamiseen
- Digitutortoiminta
- Keski-Suomen digitukijoiden verkosto

Mitä tapahtuu digituessa vuonna 2022?

- Valtiovarainministeriön rahoittamat digituen kehittämisen pilotit käynnistyivät eri puolilla Suomea vuonna 2018 DVV:n koordinoimina.
- Vuonna 2020 digituen alueellinen kehittäminen laajeni lähes koko Suomen kattavaksi ja vastuu aluekehittämisestä oli maakuntaliitoilla.
- Vuodelle 2022 valtiovarainministeriö on myöntänyt Digi- ja väestötietovirastolle 1,8 miljoonaa euroa digituen valtakunnallisen, vakiinnutettavan toimintamallin kehittämiseen ja pilotointiin.
  - Digi- ja väestötietovirasto vastaa jatkossa digituen kehittämisestä ja laajaa toimijakenttää yhdistävästä verkosto- ja sidosryhmäyhteistyöstä.
  - Digituen kehittämisessä huomioidaan sekä kansalaisten että elinkeinotoimintaa harjoittavien erilaiset digituen tarpeet.
  - Digi- ja väestötietoviraston saama rahoitus kohdentuu digituen pysyvän toimintamallin valmisteluun yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa. Mallin on määrä tulla käyttöön vuonna 2023.

Digivireä Keski-Suomi -hanke

1.1.2021-31.12.2022

- Pää toteuttaja JAMK ja osatoteuttaja Jyväskylän kesäyliopisto.
- Hankkeen rahoittaa Keski-Suomen Ely-Keskus EU:n maaseuturahastosta.

Keskeiset tavoitteet

- Edistetään erityisesti maaseudun ikäihmisten digiosaamista.
- Valmennetaan vapaaehtoisia digitutoreita ja kehitetään maakunnallista digitutoreiden verkostoa.
- Kohdataan maaseudun asukkaita erilaisissa tilaisuuksissa ja järjestetään tietoisuuksia ja tapahtumia ajankohtaisten digiteemojen ympärille.
- Kartoitetaan jo tällä hetkellä toimivia digituen tarjoajia.

jamk

Digitaitojen edistäminen digitaitovalmennuksissa

- Kaikille avoimet, matalan kynnyksen valmennukset lähellä ihmistä.
- Tärkeää perustella digitaitojen merkitys ja hyödyt yksilölle.
- Monet osallistujista täysin vasta-alkajia
- Ei laitetta tai täysin uusi laite (tai läheisen ostama ja piirongin laatikossa vuosia pölyttynyt)
- Miten opastaa ihmistä, jolle digimaailman logiikka ei ole lainkaan tuttu?
- Eri laitteiden perustoiminnot: käynnistäminen, näppäimistön ja hiiren käyttö, työpöytä, selain, hakutoiminto jne.
- Usein helpompi aloittaa opiskelu jostain itseä kiinnostavasta asiasta, esim. YLEAreena,

Haasteet digitaitojen opettamisessa/oppimisessa

- Motivaation puute
  - Tarve oppia tulee pakotettuna (esim. verkkopankin käyttö), laitteita ja digipalveluja kohtaan turhautumista ja jopa vihaa.
  - Ei nähdä digiosaamisen hyötyjä itselle.
  - Tunnetaan häpeää siitä, ettei olla pysytty mukana tietoyhteiskunnan kehityksessä.
  - Keinot: Ei aloiteta esim. verkkopankkiasioilla vaan tutustutaan Yle Areenaan tai etsitään käsityö/remppaohjeita tai videoita youtubesta. Esitellään kivoja juttuja, joita laitteet ja internet voivat tarjota.
- Pelot, epäluulot, väärä tieto, ennakkoluulot
  - Tietoturva-asiat puhututtavat eniten.
  - Huoli omien tietojen päätyemisestä väärin käsiin.
  - Paljon myös turhia pelkoja ja huolia.
  - Keinot: Kerrotaan tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvistä asioista rehellisesti ja ymmärrettävästi. Kerrotaan esimerkkejä nettihuijauksista ja opetetaan kuinka niiltä voi välttyä. Vastataan kysymyksiin. Oikaistaan perustellen väärät uskomukset ja turhat pelot.

- Vanhat, toimimattomat laitteet
  - Uudet päivitykset ei onnistu. Laite ei jaksakaan pitää kahta sovellusta yhtä aikaa päällä.
  - Keinot: Opastetaan uuden laitteen hankintaan, mitä ottaa huomioon ja toisaalta, mitkä ominaisuudet ovat peruskäyttäjälle turhia.
- Digipalveluiden huono saavutettavuus ja käytettävyys.
  - Monimutkaiset sivustot
  - Vaikeasti ymmärrettävää kieltä.
  - Ei tiedetä mistä voisi kysyä apua.
  - Keinot: kerrotaan, että jokaisella julkisella digipalvelulla tulee olla tukipalvelu, josta kysyä apua. [Kansalaisneuvonta.fi](https://kansalaisneuvonta.fi)
- Näköön, kuuloon, muistiin ja hienomotoriikkaan liittyvät heikkoudet.
  - Keinot: Valaistus, puhelimen asetukset esim. fontin koko, kosketusnäyttökynä, asioiden kirjoittaminen ylös.

Mistä vahvistusta omiin digitaitoihin?

- YLEn digitreenit
  - Digitreenien peruskurssit, erilaiset digitaitotestit, ohjevideot, digisanasto ja paljon muuta.
- SeniorSurf (Vanhustyön keskusliitto)
- Senioreiden omat digijärjestöt
  - ENTER ry
  - Mukanetti ry
  - JoenSeveri ry
  - Savonetti ry
- Kyberturvallisuuskeskus
  - Kattavasti erilaisia oppaita mm. salasanoista, käyttäjätilien turvaamisesta, huijausyrityksiltä suojautumisesta jne.
  - Ilmoitus tietoturvaloukkauksesta
- Kansalaisopistojen ja (ikäntyvien) yliopistojen kurssit, luennot jne.
- Digitaidot –peli

SeniorSurf

Digitutor on tärkeä rinnalla kulkija

- Digitutorit ovat vapaaehtoisia digiopastajia, jotka neuvovat asiakkaita esim. kirjastoilla, kylätaloilla ja muissa kohtaamispaikoissa.
- Tutorin ei tarvitse olla digin ammattilainen, perustaidot ja halu auttaa muita riittävät.
- Digivireä Keski-Suomi –hankkeen tavoitteena on valmentaa jokaiseen Keski-Suomen kuntaan vähintään 5 digitutoria.
  - Valmennuksessa käydään läpi tutorina toimimisen periaatteet, kuullaan kokemusasiantuntijaa, perehdytään digituen eettiseen ohjeistukseen, vahvistetaan tutoreiden omia digitaitoja ja tutustutaan ikääntyvä oppija –teemaan.
- Tutorit kytkeytyvät osaksi Jyväskylän kesäyliopiston koordinoimaa Geronet-tutoreiden verkostoa.

Kokemuksia tutortoiminnasta

Digitutorin näkökulmasta

- Tutor pysyy itse mukana digiasioiden kehityksessä.
- Onnistumisen elämykset, kun pystyy ratkaisemaan asiakkaan pulman.
- Hyvä mieli siitä, että voi auttaa muita.
- Vapaaehtoistoiminnan muoto, joka ei vaadi sitoutumista esim. järjestöön.
- Mukaan tullaan usein hieman eläköitymisen jälkeen.

Asiakkaan näkökulmasta

- Apua voi hakea matalalla kynnyksellä.
- Vertaisopastaja koetaan hyvänä. Puhutaan "samaa kieltä".
- Asioita opiskellaan pikkuhiljaa ilman kiirettä -> ajanvarausperiaate.
- Kaikkea ei tarvitse oppia kerralla vaan seuraavalla viikolla voi palata uudelleen.
- Tutun opastajan luo on helppo mennä.

Digituen Keski-Suomen verkosto

- Kokoa yhteen eri toimijoita, jotka tavalla tai toisella ovat tekemisissä digituen kanssa, esim. kirjastot, järjestöt, kunnat, kela, vapaaehtoiset digitutorit...
- Verkoston tavoitteena on jakaa tietoa alueella tapahtuvasta digituen kehittämisestä ja digitukeen liittyvistä tapahtumista sekä tarjota verkostolaisille lisäkoulutusta oman työn tueksi.
- Verkosto kokoontuu kerran kuukaudessa virtuaalisille digituen iltapäiväkahveille ja lisäksi hanke järjestää verkostolle erilaisia koulutus- ja verkostopäiviä.
- Digituen uutiskirje
- Hankkeen päättyessä tavoitteena on, että verkoston toiminta siirtyy osaksi DVV:n valtakunnallista digituen koordinaatiota.

Kiitos!

Susanna Nurmeksela
susanna.nurmeksela@jamk.fi
p. 040 637 23 55
www.jamk.fi/digivirea

jamk | Jyväskylän ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences